

Анотація

Проведено багатовимірне дослідження розвитку системи соціальної безпеки на основі кластерного аналізу. Визначено територіально цілісні найбільш стійкі кластери регіонів України. Виявлено депресивні регіони, які потребують першочергового формування стратегії зміцнення їх соціальної безпеки.

Ключові слова: система соціальної безпеки, кластерний аналіз, кластер, кластеризація регіонів, державне регулювання.

Аннотация

Проведено многомерное исследование развития системы социальной безопасности на основе кластерного анализа. Определены территориально целостные наиболее устойчивые кластеры регионов Украины. Выявлены депрессивные регионы, которые требуют первоочередного формирования стратегии укрепления их социальной безопасности.

Ключевые слова: система социальной безопасности, кластерный анализ, кластер, кластеризация регионов, государственное регулирование.

Annotation

A multidimensional research of the development of social security system based on cluster analysis is conducted. The most stable and territorially integral clusters of Ukrainian regions are defined. Depressed regions requiring prior development of strategy that would strengthen their social security are determined.

Key words: social security, cluster analysis, cluster, clustering of regions, state regulation.

УДК 330.34:669.1

**Кириченко О.О.,
к.е.н., доцент кафедри економіки
і управління підприємством,
Дніпропетровський національний
університет ім. Олеся Гончара**

ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Розвиток національної економіки визначається функціонуванням ряду базових галузей. Історично склалося, що домінуюче положення в господарському комплексі України належить гірничо-металургійному комплексу, функціонування і розвиток якого органічно пов'язані з розвитком як інших галузей промисловості, так і національної економіки в цілому. Тому дослідження розвитку національного гірничо-металургійного комплексу, його особливостей, тенденцій та проблем є важливими для розуміння подальших процесів в ньому в контексті підйому економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Можна назвати чимало імен науковців та практиків, які внесли значний вклад у дослідження різноманітних проблем гірничо-металургійного комплексу. Так, Аптекарь С. С., Амоша О. І. [1] досліджують різні питання економічної діяльності підприємств гірничо-металургійного комплексу України, їх промисловий розвиток. Макогон Ю. В., Шпундра М. Г. розглядають проблеми металургійної галузі України і стратегію її розвитку в контексті економічного зростання України [2]. Єлісеєва О. К. [3] досліджує проблеми моделювання зовнішньоекономічної діяльності металургійної галузі країни. Волков В. П., Горошкова Л. А. розглядають розвиток металургійної галузі України в контексті забезпечення її економічної безпеки, з урахуванням глобалізаційних процесів [4].

Отже, питання розвитку національного гірничо-металургійного комплексу завжди перебуває у центрі уваги, а тому потребує постійного дослідження.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати мету дослідження, яка полягає в аналізі траєкторії розвитку гірничо-металургійного комплексу України, його основних тенденцій і проблем у 1991-2012 рр.

Виклад основного матеріалу дослідження. У результаті розпаду СРСР в 1991 р. Україна успадкувала потужний гірничо-металургійний комплекс (ГМК), який на той час за масштабами становив більше 35% колишнього загальносоюзного ГМК. Даний комплекс охоплює підприємства всього технологічного циклу – від видобутку і переробки сировини до виробництва і переробки металу [5], внаслідок чого включає значну кількість різноманітних підприємств добувної і переробної

промисловості. Основою ГМК України завжди була і є чорна металургія, до складу якої входять наступні виробництва:

1. видобуток, збагачення, агломерація і грудкування залізних, марганцевих руд;
2. виробництво чавуну, стали, прокату, сталевих і чавунних труб і виробів подальшого переділу;
3. виробництво феросплавів;
4. вторинна переробка чорних і кольорових металів;
5. коксохімічне виробництво;
6. виробництво вогнетривів;
7. видобуток нерудної сировини – вапняків, вогнетривких глин, доломітів, кварцитів, формувальних пісків і др.;
8. виробництво метизів промислового призначення.

Провідне місце в гірничо-металургійному комплексі України належить саме металургійному виробництву – виплавці чавуну і сталі, виробництву прокату, труб, виробів подальшого переділу.

У даний час до складу ГМК України входять близько 400 підприємств та організацій. Основу комплексу складають великі підприємства чорної металургії з повним циклом, які належать до найбільших підприємств світу. За даними [6], гірничо-металургійний комплекс України включає 15 металургійних комбінатів і заводів; 3 феросплавних заводи; 14 гірничодобувних підприємств; 12 коксохімічних заводів; 13 заводів з виробництва вогнетривів; 20 заводів металевих виробів (метизів); 8 підприємств з виробництва труб і 134 підприємства, що організували виробництво труб.

Розвиток гірничо-металургійного комплексу України в останні двадцять років переважно відбувався в досить складних умовах, з двома значними кризами – в середині 90-х рр. ХХ ст. і в 2008 р.

У першій половині 90-х рр. ХХ ст. першочерговими задачами для ГМК України стало одночасне вирішення поточних виробничих проблем і адаптація підприємств для роботи в нових умовах становлення ринкової економіки. Перед підприємствами комплексу повсталі такі завдання, досвіду вирішення яких у них ще не було.

На самому початку 90-х рр. ХХ століття в управлінні підприємствами національного гірничо-металургійного комплексу ще переважало жорстке державне регулювання, а основною формою власності була державна. Але в цей же час вже був узятий курс на прискорену приватизацію металургійної галузі з пріоритетом отримання максимального прибутку в короткостроковий період. При цьому не ставилися завдання залучення в галузь значних інвестицій від нових приватних власників для її модернізації і технічного переозброєння. Це, в свою чергу, призвело «до згорання серйозних науково-технічних дослідницьких програм, які в доперестроєвний період забезпечували конкурентоспроможність вітчизняної металургії на світовому ринку» [7].

Зазначимо, що у 90-х рр. ХХ ст. практично не велися роботи з реконструкції і модернізації металургійних підприємств, їх виробничі потужності практично не оновлювалися. Внаслідок цього знос їх основних фондів у 2000 р. склав 60-70%, при цьому найбільша його величина – в сталеплавильному виробництві. За мировими стандартами такий розмір зносу промислових агрегатів і устаткування є критичним.

За оцінками [8], «у 1992 році 88,6% підприємств галузі були у державній власності, у 1995 році – навпаки, 53,3% були у приватній власності. До 2000 року частка приватної власності збільшилась до 93%. В той час, як залізорудна та коксохімічна галузі залишалися у державній власності».

Наявність надмірного потенціалу металургійної галузі і кризові процеси в економіці країни у 90-х рр. ХХ ст. обумовили експортну направленість діяльності металургійних підприємств України. При цьому, протягом останнього десятиріччя Україна стабільно належить до великих виробників та експортерів металопродукції у світі та найближчим часом альтернативи металургії у даній сфері немає. Однак, за часи незалежності України відбулося суттєве скорочення її металургійними підприємствами марочного та розмірного сортаментного ряду і суттєве зменшення виробництва високотехнологічної продукції, а для розширення експорту – збільшення виготовлення напівфабрикатів⁹. Дані процеси почались саме на початку – всередині 90-х рр. ХХ ст.

З 1993 р. почалося різке падіння виробництва на підприємствах гірничо-металургійного комплексу, яке було викликане цілим низкою різноманітних причин (рис. 1).

Але можна повністю погодитися з думкою Гурова В. [12], що глибинні причини кризи 90-х рр. ХХ ст. в гірничо-металургійному комплексі України з'явилися раніше, ще в 80-х рр., а розпад СРСР в 1991 р. лише прискорив і підсилив їх, але не став причиною. За [12], основними причинами попереднього спаду в 80-х рр. і на початку 90-х рр. стали: виснаження наявних сировинних ресурсів і відсутність капіталовкладень в розробку нових родовищ в Україні.

В середині 90-х рр. ХХ ст. основними завданнями як для гірничо-металургійного комплексу, так і для держави стали приватизація металургійних підприємств і виведення їх на позитивну рентабельність.

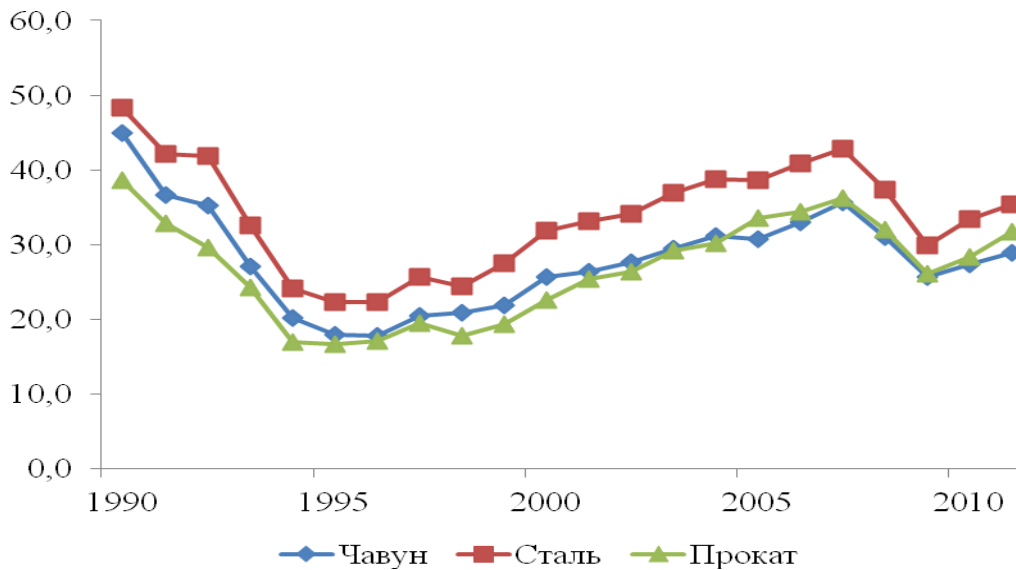

Рис. 1. Виробництво основних видів металопродукції в Україні в 1990-2011 рр. (млн. т)

Джерело : розроблено автором за даними [10; 11]

З 1998 р. на світовому і внутрішньому ринках спостерігалось стійке зростання споживання металопродукції (з незначним спадом у 2005 р.) до самої кризи в другій половині 2008 р. Завдяки цьому, в першу чергу, металургія України вступила у фазу стабільної роботи, поступово нарощувала обсяги виробництва основних видів продукції і не знала їх падіння практично ціле десятиліття – 1998-2008 рр.

Завдяки економічному експерименту з його пільговим режимом господарювання (з жовтня 1999 р.) і сприятливій кон'юктурі світового ринку були створені сприятливі умови діяльності для металургійних підприємств, що дозволило їм активізувати в 2003-2004 рр. реконструкцію і модернізацію своїх основних фондів і реалізувати цілий ряд проектів з підвищення технічного рівня виробництва. Так, за даними ВГО «Металургпром» [13], інвестиції на дані заходи в 2003 р. склали 2,1 млрд. грн., в 2004 р. – 3 млрд. грн., що майже в два рази перевищують аналогічні інвестиції в 90-х рр. ХХ ст. З розрахунку на одну тону виплавленої сталі інвестиції в модернізацію чорної металургії України в 2003-2005 рр. склали 7-9 дол., що є досить низькими. Наприклад, в Росії в цей же час даний показник складав 15 дол., в ЄС – 25 дол.

Після дворічного стійкого підйому в 2005 р. відбулося погіршення кон'юнктури на світовому ринку металопродукції та зниження попиту і цін на кінцеву металопродукцію. Серед найбільш значимих чинників даних процесів можна відзначити тимчасове закриття китайського ринку внаслідок надвиробництва і уповільнення економічного зростання українських торговельних партнерів. Одночасно усередині країни сталося ускладнення умов діяльності металургійних підприємств, яке було викликано підвищенням залізничних тарифів і вартості енергоносіїв, перебоями у забезпеченні сировиною тощо. Також свій негативний вплив на діяльність підприємств зробила реприватизація ряду підприємств комплексу («Криворіжсталь», Нікопольський завод феросплавів та ін.). При цьому позитивну дію на обсяги виробництва вітчизняних металургійних підприємств в цей час надали проведені в 2003-2004 рр. роботи з підвищення технічного рівня виробництва, які дозволили зупинити даний спад і завантажити потужності провідних металургійних підприємств практично на 100%.

Спад виробництва в 2005 р. можна визначити як передвісник глобальної фінансово-економічної кризи 2008 р., яка торкнулась всіх світових виробників металопродукції, але при цьому за масштабами дії і наслідками найбільш постраждав саме гірничо-металургійний комплекс України.

Вже в першій половині 2008 р. спостерігалися наступні насторожуючі процеси, основними з яких були:

- різке зростання світових цін і попиту на металургійну продукцію;
- збільшення негативного сальдо зовнішньоекономічного торговельного балансу України при одночасно нестабільному курсі національної валюти;
- нарощування на вітчизняних підприємствах дебіторської заборгованості внаслідок кредитних проблем у споживачів металопродукції;
- вибіркова стагнація випуску окремих позицій сортаменту, пов'язаних в першу чергу зі споживанням на внутрішньому ринку.

Фінансово-економічна криза почала здійснювати негативний вплив на діяльність підприємств

комплексу з другої половини 2008 р. Безпосередньо про початок масштабної кризи в металургійній галузі було проголошено Міністерством промислової політики України 3 жовтня 2008 р. Пік кризи в металургії припав на листопад 2008 р., який суттєво погіршив результати діяльності всіх металургійних підприємств. При цьому найсильніше постраждали ті, які не мали власної сировинної і енергетичної бази (Алчевський металургійний комбінат, комбінат ім. Дзержинського, Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча, «Запоріжсталь»). Сильніші позиції виявилися у вертикально-інтегрованих компаній металургійного сектора (Метінвест, ІСД та ін.) завдяки наявній можливості максимально знизити сировинну складову в собівартості своєї продукції.

Незважаючи на заходи, що приймалися, ситуація продовжувала погіршуватися, більше половини споживачів відмовилися від замовлень, що призвело до зупинки устаткування і виробництв. Так, станом на листопад 2008 р. (пік кризи), в Україні працювало лише 18 доменних печей, 20 сталеплавильних агрегатів, 48 прокатних станів. Падіння середньодобових обсягів виробництва склало: чавун – 58,2 %, сталь – 56,6 %, прокат – 54 % (табл. 1).

Таблиця 1

**Середньодобове виробництво основних видів продукції
в 2008-2009 рр. (тис. т)**

Продукція	1 півріччя 2008 р.	2 півріччя 2008 р. (листопад)	2 півріччя 2009 р.
Чавун	101,8	42,6	75,2
Сталь	122,7	53,2	88,3
Прокат	109,6	50,4	82,2

Джерело : складено автором за даними [14]

В середині 2009 р. спад у вітчизняній металургії був зупинений. Завантаження вітчизняних сталеплавильних потужностей склало близько 60% (для порівняння: в цей же час в США – 43%, ЄС – 49%, Японія – 55%). А за оцінками експертів [15], позитивну рентабельність діяльності металургійних підприємств повного циклу забезпечує завантаження потужностей на рівні не нижче 60%. В Україні лідери галузі мають повний цикл (всього з 15 основних металургійних підприємств 10 є комбінатами), відповідно, більшість з них у той час працювало на рівні нульової рентабельності.

Після фінансово-економічної кризи 2008 р. сталися наступні зміни в гірничо-металургійному комплексі України: посилення експортної складової; зростання сировинної і напівфабрикатної частки у структурі збуту; різке падіння внутрішнього споживання металопродукції у всіх основних галузевих споживачів.

Ці процеси відбувалися на фоні загострення конкуренції на світовому ринку металопродукції, що було в основному пов'язане з введенням в період кризи 80 млн. т потужностей з виробництва сталі. В той же час у вітчизняних металовиробників залишилися всього дві конкурентні переваги – доступ до сировини і наявність дешевої робочої сили – що дозволяло тримати низькими ціни на свою продукцію. Але після кризи вимоги до якості металопродукція зросли. За даними Німецького суспільства технічного нагляду, в даний час значущість якості, як чинника для оцінки товаровиробника в зіставленні з його конкурентами, складає 31%, а ціни – лише 12% [16].

Таким чином, після кризи основними завданнями для підприємств ГМК України стали вихід на позитивну рентабельність, забезпечення конкурентоспроможності продукції комплексу в довгостроковому періоді і активізація внутрішнього споживання, що дозволить знизити високу залежність комплексу і країни в цілому від зовнішніх тенденцій.

Для забезпечення конкурентоспроможності української металопродукції в довгостроковому періоді необхідна, в першу чергу, кардинальна модернізація основних фондів металургійних підприємств і оптимізація виробничих процесів. Низька якість і вузький сортамент продукції вітчизняних металовиробників звужують їх потенційні ринки збуту.

Основними передумовами активізації внутрішнього ринку металопродукції визначити наступні: зниження залежності від зовнішніх чинників; посилення конкуренції на основних для українських металовиробників сегментах зовнішнього ринку. При цьому потенціал внутрішнього ринку металопродукції досить високий. Так, в 80-х рр. ХХ ст. в Україні щорік споживалося близько 20 млн. т прокату (для порівняння, в 2007 р. – 9,4 млн. т, 2008 р. – 5,8 млн. т).

У 2010-2011 рр. вітчизняні металургійні підприємства в більшості працювали зі збитком. За даними «Металургпрому» [17], сукупний збиток до оподаткування вітчизняних сталеливарних компаній за 2011 р. склав 375 млн. дол. (практично на рівні 2010 р.). Хоча протягом перших трьох кварталів 2011 р. світові ціни на сталеву продукцію зростали, обіцяючи підвищення прибутковості роботи вітчизняних підприємств. Проте в IV-й кварталі 2011 р. стався різкий спад цін і обсягів постачань. За приблизними оцінками [17], з 6,5 млрд. грн. сукупних збитків підприємств «Металургпрому» за 2011 р. майже 3 млрд. припадає на IV-й кварталі.

Показники сировинного сектора ГМК України виявилися кращими, ніж металургійного, а у гірничорудних підприємств – найкращі за всі двадцять років, завдяки зростанню в 2011 р. цін на залізородну сировину на 50-55% [16].

У 2012 р. стан українського ГМК, особливо його чорній металургії, продовжує залишатися стабільно важким при подальшому погіршенні економічної ситуації. В даний час, як і раніше, основними чинниками, що визначають діяльність всього гірничо-металургійного комплексу України залишаються: технічна і технологічна відсталість основних фондів; високі матеріало- і енергоємність; невисока якість; вузький сортамент.

Тому закономірно, що вітчизняні металургійні підприємства здійснюють заходи з підвищення конкурентоспроможності своєї продукції і ефективності діяльності. Про це свідчить зростання інвестицій в 2011-2012 рр: за даними [17], в перерахунку на 1 тону виробленої сталі, питомі інвестиції в I півріччі 2012 р. виросли до 23,8 дол. в порівнянні з 14,9 дол. в I півріччі 2011 р. і 22,5 дол. в цілому за 2011 р. Найбільші кошти у технічне переозброєння в цей період направляли: «АрселорМіттал Кривой Ріг» – 736,8 млн. грн., Алчевський металургійний комбінат – 371,2 млн. грн., металургійний комбінат ім. Ілліча – 487,1 млн. грн., «Енергомашспецсталь» – 330,4 млн. грн.

Висновки з проведеного дослідження. З наведеного вище можна зробити наступні висновки:

1. Розвиток гірничо-металургійного комплексу України в останні двадцять років переважно відбувався в досить складних умовах, з двома значними кризами – в середині 90-х рр. ХХ ст. і в 2008 р. Однак Україна стабільно належить до великих виробників та експортерів металопродукції у світі.

2. Провідне місце в гірничо-металургійному комплексі України завжди належало й належить чорній металургії. Наявність надмірного потенціалу металургійної галузі і кризові процеси в економіці країни у 90-х рр. ХХ ст. обумовили саме експортну направленість діяльності металургійних підприємств України.

3. Після фінансово-економічної кризи 2008 р. і донині основними завданнями для підприємств ГМК України є: забезпечення позитивної рентабельності, забезпечення конкурентоспроможності продукції комплексу в довгостроковому періоді, активізація внутрішнього споживання.

4. Для забезпечення стійкого розвитку ГМК України і конкурентоспроможності його продукції на довгострокову перспективу необхідні, у першу чергу, кардинальна модернізація основних засобів підприємств комплексу, оптимізація виробничих процесів і розширення асортименту продукції. Це дозволить докорінно змінити чинники, що визначають положення ГМК України на світовому ринку.

Бібліографічний список

1. Экономические проблемы черной металлургии : [монография] / [под. общ. ред. С. С. Аптекаря, А. И. Амоши]. – Донецк : ДонГУЭТ, 2005. – 383 с.
2. Макогон Ю. В. Криза у світовій економіці: стратегічні пріоритети металургії України / Ю. В. Макогон, М. Г. Шпундра // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 1(10). – С. 86-95.
3. Єлісеєва О. К. Моделювання зовнішньоекономічної діяльності металургійної галузі України / О. К. Єлісеєва // Економічний форум. – 2012. – № 1. – С. 45-52.
4. Волков В. П. Перспективи розвитку чорної металургії України у контексті забезпечення економічної безпеки галузі / В. П. Волков, Л. А. Горошкова // Економічний вісник Полтавського національного університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». – 2010. – № 4(44). – Ч. II. – С. 81-89.
5. Развитие сектора черной металлургии в Украине / В надзаг.: Світовий банк. – К. : «Міленіум», 2004. – 110 с.
6. Гірничо-металургійний комплекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/prom/10.html>.
7. Авраменко І. М. Інновації як основа розвитку металургійної промисловості України / І. М. Авраменко, О. І. Авраменко, Д. В. Коваль // Економіка і регіон. – 2009. – № 2(21) – С. 95-98.
8. Горошкова Л. А. Економічна циклічність розвитку металургійної та забезпечуючих галузей / Л. А. Горошкова // Економічний вісник університету. Економічний вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г.Сковороди. – 2011. – Вип. 17/2. – С. 47-54.
9. Мазур В. Конкурентні позиції підприємств гірничо-металургійного комплексу України / В. Мазур, О. Скороход // Економіка України. – 2009. – № 3. – С. 4-18.
10. Top steel-producing companies 2011. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.worldsteel.org/statistics/top-producers.html>.
11. Украинский горно-металлургический комплекс: бизнес-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ugmk.info>.
12. Гуров В. Україна зростатиме разом з металургією / В. Гуров [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dt.ua/ECONOMICS>.
11. Конец эпохи дешевой модернизации [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ugmk.info/art/koniec-jepohi-deshevoj-modernizaci>.

12. Металлоторговий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.metalika.ua/news>.
13. Українська металургія – 2009: кризис возможностей [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ugmk.info/art/ukrainskaja-metallurgija-2009-krizis-vozmozhnostej>.
14. Трубопром: технология успеха [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ugmk.info/art/truboprom-tehnologija-uspeha/1.html>.
15. Финансовые рейтинги украинской металлургии [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ugmk.info/art/finansovye-rejtingi-ukrainskoj-metallurgii-ubytochnye-lidery>.
16. Финансовые рейтинги сырьевого сектора ГМК: последний рывок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ugmk.info/art/finansovye-rejtingi-syrevogo-sektora-gmk-poslednij-ryvok>.
17. Балансовое в ГМК: состояние стабильно тяжелое [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ugmk.info/art/balansovoe-v-gmk-sostojanie-stabilno-tjazheloe>.

Анотація

В статті досліджується розвиток гірничо-металургійного комплексу України, його основні тенденції і проблеми протягом 1991-2012 рр. При цьому особлива увага приділяється кризовим процесам в галузі.

Ключові слова: гірничо-металургійний комплекс України, розвиток, криза, модернізація.

Аннотация

В статье исследуется развитие горно-металлургического комплекса Украины, его основные тенденции и проблемы в 1992-2012 гг. При этом особое внимание уделяется кризисным процессам в отрасли.

Ключевые слова: горно-металлургический комплекс, развитие, кризис, модернизация.

Annotation

The article presents the research of mining and metallurgical complex of Ukraine, its development, main trends and problems during the period of 1991-2012. Particular attention is paid to the crisis processes in the industry.

Key words: mining and metallurgical complex, development, crisis, modernization.

УДК 330.322

**Гришаєва Ю.Г.,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту та маркетингу,
Херсонський національний технічний університет**

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ НА ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ОСНОВІ

Постановка проблеми. Індикатором розвитку будь-якої країни є підвищення ступеня її інвестиційної активності, що досягається шляхом зростання обсягів реалізованих інвестицій та ефективним їх використанням у пріоритетних секторах національної економіки. У цьому напрямі одним з головних завдань для України є управління розвитком національною економікою через формування сприятливих умов для залучення та використання інвестиційних ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання впливу інвестицій на економічний розвиток висвітлені в роботах всесвітньовідомих вчених, таких як Дж. Даннінг, М. Портер, С. Хаймер, С. Вінтер, Х. Персон та ін. Дослідженню зв'язку між інвестиційною активністю та економічним розвитком присвячено й праці вітчизняних та іноземних науковців сучасності, зокрема Є. Балацького, Р. Павліченка [1], В. Беседіна, А. Музиченка [2], Н. Ковтун [3], О. Носової [4], М. Трохименка [5], В. Федоренка [6], Г. Харламової [7; 8]. Проте залишається недостатньо розробленим питання щодо однозначного впливу пожвавлення інвестиційної активності на економічне зростання країни з огляду на сформований рівень її економічного розвитку, а також у регіональному розрізі. Їх вирішення викликає необхідність подальших досліджень у даному напрямі.

Постановка завдання. Метою статті є розробка рекомендацій щодо управління розвитком національної економіки з урахуванням впливу на даний процес пожвавлення інвестиційної активності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідність дослідження впливу на економічне зростання країни пожвавлення інвестиційної активності перш за все стосується іноземного інвестування, що одночасно може бути як фактором, так і дестабілізатором економічного розвитку. Для досягнення збалансованого розвитку національної економіки як цілісної системи важливим є